

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-28 (Özelleştirme)
Karar Sayısı : 13-17/247-122
Karar Tarihi : 28.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: İsmail Yucel ARDIÇ, Cemal Ökmen YÜCEL, Tuğçe KOYUNCU,
Emine TOKGÖZ, Başak ARSLAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 Kurtuluş 06600 Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU: Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait %100 oranında hissesinin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında hisse devir işlemine izin verilmesi talebi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 08.03.2013 tarih, 1432 sayı ile giren ve 18.03.2013 tarih, 1664 sayılı yazı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 25.03.2013 tarih ve 2013-1-28/ÖN sayılı Özelleştirme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

a) Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. (Hamitabat)'nin Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)'ye ait %100 oranındaki hissesinin blok satış yöntemiyle

-Limak Doğalgaz Elektrik Üretim A.Ş. (Limak) veya

-Fernas İnşaat A.Ş. (Fernas)

tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (1998/4 sayılı Tebliğ)" kapsamında izne tabi olduğu,

b) Adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda, aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı

ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (3) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından; Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) 27.10.2010 tarih ve 2010/90 sayılı kararı ile özelleştirme programına alınan Hamitabat'daki EÜAŞ'a ait %100 oranındaki hissenin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesine yönelik nihai pazarlık görüşmelerinin 06.03.2013 tarihinde yapıldığı belirtilerek, ÖYK'nın onayına sunulmak üzere belirlenen teklif sahiplerine ilişkin bildirimde bulunulmuştur.

13-17/247-122

- (4) ÖYK'ya sunulan ve 1998/4 sayılı Tebliğ ile 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ)" kapsamında değerlendirilecek olan teklif sahipleri, Limak ve Fernas'dır.
- (5) ÖİB'den talep edilen ve özelleştirmeye konu santrale ilişkin bilgileri ihtiva eden "HEAŞ Gizli Tanıtım Dokümanı" Kurum kayıtlarına 11.03.2013 tarih ve 1513 sayı ile intikal etmiştir. Limak tarafından gönderilen ek bilgiler 18.03.2013 tarih ve 1655 sayı ile; Fernas tarafından gönderilen ek bilgiler 18.03.2013 tarih ve 1663 sayı ile ve ÖİB tarafından gönderilen ciro bilgisi 18.03.2013 tarih ve 1664 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Ayrıca, dosya konusu özelleştirme işlemine dair bir mühendis tarafından gönderilen yazı 15.03.2013 tarih ve 1605 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

G.1. Bildirim Konusu İşlem

- (6) EÜAŞ'a ait 27 adedi HES, 18 adedi termik santral olmak üzere kurulu güçleri toplamı 16.200 MW olan toplam 45 santralin özelleştirilmesine yönelik hazırlık çalışmaları ÖİB ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından sürdürülmektedir. Anılan 45 santralden öncelikli olan 6 adedi (Hamitabat, Soma, Seyitömer, Çatalağzı, Tunçbilek ve Kangal) ayrılmış ve geriye kalan santraller mevcut durumda 9 adet portföye bölünmüştür.
- (7) Öncelikli varlıklar arasında özelleştirilmesi planlanan Hamitabat'a ilişkin ÖİB tarafından 04.11.2010 tarihinde yapılan ön bildirim süreci sonunda 27.01.2011 tarihinde 11-06/99-M sayılı Rekabet Kurulu görüşü oluşturulmuş ve 28.01.2011 tarihinde ÖİB'ye sunulmuştur. İlerleyen süreçte ÖİB tarafından 2011 yılı Ekim ayında Hamitabat'ın ihalesi yapılmış olmakla birlikte yetersiz teklif nedeniyle ihale iptal edilmiştir. Yeniden ihale ilanına çıkılan Hamitabat için son teklif verme tarihi 22.11.2012 olarak belirlenmiş, ancak tekrar ileri tarihe ertelenmiştir.
- (8) 27.01.2011 tarih ve 11-06/99-M sayılı Rekabet Kurulu görüşünde aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:

"-Nihai bildirim aşamasında, nihai alıcılara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında yapılacak hâkim durum değerlendirmesinde, serbestleşme sürecinde oluşturulması hedeflenen rekabetçi yapı çerçevesinde yatay yoğunlaşma ve dikey bütünleşme ile etkilenen pazarlardaki faaliyetlerin de dikkate alınacağı,

- Nihai izin aşamasında 4054 sayılı Kanununun 4, 5 ve 7. maddelerine aykırılık belirlenmesi halinde devir işlemine ilişkin olarak Rekabet Kurulu tarafından koşul ve yükümlülükler getirilebileceği veya devir işlemine izin verilmeyebileceği hususunun İhale Şartnamesine konulmasının yerinde olacağı,

- Ayrıca, özelleştirme sürecinde Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin yeni bir uzun dönemli Elektrik Satış Anlaşması yapmasının kararlaştırılması durumunda, konuya ilişkin Rekabet Kurulu görüşünün alınmasının yerinde olacağı."

- (9) Yukarıda sonuç kısmı verilen Rekabet Kurulu Görüşü dikkate alınarak, dosya konusu işleme ilişkin İhale Şartnamesi incelendiğinde; Rekabet Kurulu değerlendirmesi sonucu devir işlemine yönelik koşulların getirilebileceği ya da devir işlemine izin verilmeyebileceğine dair ifadelerin Şartname'nin XX ve XXIII.5 maddelerinde yer aldığı görülmüştür.

G.2. Devredilen: Hamitabat

- (10) Hamitabat, 1984-1989 yılları arasında inşa edilmiş olup, Türkiye'nin ilk Doğal Gaz Kombine Çevrim Santralidir (DGKÇS). 1997 yılında alınan Yüksek Planlama Kurulu Kararı'na kadar Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) ve Türkiye Elektrik A.Ş. bünyesinde işletilen Hamitabat, bu karar sonrasında "Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş." olarak şirketleştirilmiş ve EÜAŞ'ın bağlı ortaklığı haline gelmiştir. Kırklareli ili Lüleburgaz-

13-17/247-122

Hamitabat bölgesinde bulunan doğal gaz rezervinin kullanılması amacına paralel olarak kurulan Hamitabat'ın hisselerinin tamamına EÜAŞ sahip bulunmaktadır.

- (11)Trakya bölgesinde konumlanmış olan Hamitabat'ın Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye ulaşan Rus Turusgaz boru hattına doğrudan erişimi bulunmaktadır. 2012 itibarıyla (.....) kurulu güce sahip olan Hamitabat'ın son beş yıllık dönemde brüt üretimi ortalama (.....) GWh olarak gerçekleşmiştir. Türkiye kurulu güç içindeki payı %(.....); Türkiye elektrik tüketimi içindeki payı ise %(.....)'dır.

G.3. Teklif Sahipleri

G.3.1. Limak

- (12)Limak, 1976 yılında inşaat alanında faaliyetlerine başlayan Limak Şirketler Grubu bünyesindeki. Grup daha sonra faaliyetlerini turizm, enerji, çimento, teknoloji, havacılık ve gıda sektörlerini de kapsayacak şekilde; 1979 yılından itibaren ise baraj, sulama tesisleri, boru hatları, arıtma tesisleri, anahtar teslim fabrika ve yol/otoyol işlerini içerecek şekilde genişletmiştir. Limak'ı %99 hisse oranıyla Limak Yatırım Enerji Ürt. İşl. Hiz. ve İnş. A.Ş. (Limak Yatırım); Limak Yatırım'ı Limak Holding A.Ş. (Limak Holding) ve Holding'i ise nihai olarak Özdemir ve Bacaksız aileleri %(.....)-%(.....) pay oranı ile kontrol etmektedir. Limak Holding'in 2011 yılı konsolide cirosu (.....) TL olarak gerçekleşmiştir. Limak Holding'in Limak Enerji Ticareti A.Ş. unvanlı toptan satış şirketi bulunmakta olup, bu şirket 2011 yılında yaptığı satışlardan (.....) TL ciro elde etmiştir. Ayrıca dosya mevcudundan, Limak Holding'in aktif ve yatırım aşamasında bulunan elektrik üretim tesislerinin faaliyet durumu, yakıt tipleri, kurulu güçleri, üretim miktarları ve pazar paylarının da incelendiği anlaşılmıştır.
- (13) Limak, Kolin Grubu ve Cengiz Grubu ile (Cengiz-Kolin-Limak OGG) ortak kontrolü altında olan Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş. ve Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş. aracılığıyla elektrik dağıtım piyasasında faaliyette bulunmaktadır. Diğer taraftan Cengiz-Kolin-Limak OGG üyelerinden Cengiz Grubu, Alarko Grubu ile ortak kontrol ettiği Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. ile elektrik dağıtım faaliyetinde bulunmaktadır. Anılan bu üç dağıtım şirketinin 2011 yılında yaptıkları toplam elektrik satış miktarı (.....) milyon MWh olarak gerçekleşmiştir.
- (14) Ayrıca Cengiz-Kolin-Limak Ortak Girişim Grubu, Boğaziçi Elektrik Dağıtım A.Ş. ile Gediz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin 2012 yılının sonunda yapılan özelleştirme ihalesinde birinci sıradan teklif veren ortak girişim grubu olmuştur. Bu iki dağıtım şirketi özelleştirmelerinde, anılan Ortak Girişim Grubu'na yapılacak muhtemel devir işlemine Rekabet Kurulunun 10.01.2013 tarih ve 13-03/21-13 ve 13-03/22-14 sayılı kararları ile izin verilmiştir. Bahse konu dağıtım şirketlerinin Cengiz-Kolin-Limak Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması ile Limak Holding'in kontrolüne ortak olduğu dağıtım şirketlerinin 2011 yılı satışları toplamda (.....) milyon MWh'e ulaşacaktır. Bu kapsamda söz konusu Grubun bütün dağıtım şirketlerinin yaptığı satışlar içindeki payı 2011 yılı sonu itibarı ile %(.....)'ye tekabül etmektedir. Bu satış miktarı ve paya Cengiz Grubu'nun ortak kontrolündeki Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin verileri de eklenirse satış miktarı (.....) milyon MWh'e ve 2011 yılında Türkiye'deki dağıtım şirketlerinin yaptıkları satışlar itibarıyla pazar payı %(.....)'ye yükselecektir.

G.3.2. Fernas

- (15) Asıl işgal alanı inşaat olan Fernas'ın proje geliştirdiği alanlar; petrokimya, petrol ve gaz boru hattı, kompresör ve RMS istasyonları, ham petrol tesisleri ve depolama tankları, doğal gaz depolama ve yer altı depolama yüzey tesisleri, doğal gazın dağıtımı, HES ve RES (yenilenebilir enerji tesis projeleri), hidrolik su işleri, yol (karayolları, devlet yolları, köprüler ve tüneller), madencilik ve telekomünikasyondur.

13-17/247-122

- (16) Fernas'ın 2011 yılındaki cirosu (.....) TL olarak gerçekleşmiştir. Fernas'ın hisedarları; Ferhat Nasıroğlu (%(.....)), Engin Nasıroğlu (%(.....)), Necat Nasıroğlu (%(.....)), Leyla Nasıroğlu (%(.....)) ve Ömer Faruk Nasıroğlu (%(.....))'ndan oluşmaktadır.
- (17) Fernas'ın enerji sektöründe tam kontrolünde faaliyet gösteren iştirakleri Diyarbakır Doğalgaz Dağıtım A.Ş., Fernas Enerji Elektrik Üretim A.Ş. ve Nas Enerji A.Ş.'dir. Dosya mevcudu bilgilerden; Fernas'ın tesislerinin kurulu güçleri dikkate alınarak hesaplanan pazar paylarının yaklaşık %(.....)-%(.....) arasında; üretim miktarları esas alınarak hesaplanan paylarının ise %(.....)- %(.....) arasında değiştiği anlaşılmıştır.
- (18) Fernas'ın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde konumlanan ve inşaat-proje aşamasında olan HES yatırımları ile bunların planlanan kurulu güçleri şu şekilde sayılmaktadır: Eruh (.....) MW, Karasu (.....) MW, Şirvan (.....) MW, Deveboynu (.....) MW ve Ankira (.....) MW. Bahsedilen yatırımların tamamlanması halinde Fernas'ın toplam kurulu gücü (.....) MW'a ulaşacaktır.

G.4. İlgili Pazarlar

- (19) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, Seyitömer Termik Santrali'nin özelleştirilmesi işlemine ilişkin Rekabet Kurulunun 24.01.2013 tarih ve 13-07/69-38 sayılı kararında yer alan gerekçenin mevcut dosyada da geçerli olduğu anlaşılmış olup, bu aşamada en dar ilgili pazar tanımlarının dahi rekabetçi analizin sonuçlarına etki etmeyecek olmasından yola çıkarak, bu dosya özelinde nihai bir pazar tanımının yapılmasına gerek görülmemiştir.

G.5. Değerlendirme

- (20) Limak'ın Kolin Grubu ve Cengiz Grubu ile elektrik dağıtım piyasasındaki faaliyetleri dikkate alındığında rekabetçi davranışların koordinasyonu riski bakımından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir değerlendirme yapılması mümkün olmakla birlikte, söz konusu grupların üretim seviyesindeki düşük pazar payları sebebiyle bu aşamada koordinasyon riski değerlendirmesi yapılmasına gerek duyulmamıştır.

G.5.1. Eşikler Bakımından Değerlendirme

- (21) Hamitabat'ın 2012 yılındaki cirosu (.....) TL olarak gerçekleştiğinden, alıcı taraf her kim olursa olsun işlem taraflarının toplam cirosu 1998/4 sayılı Tebliğ'de belirtilen 25.000.000 TL'lik eşiği aşacaktır. Bu bakımdan işlem, Rekabet Kurulu iznine tabidir.

G.5.2. Yatay Yoğunlaşmaya İlişkin Değerlendirme

- (22) Birleşme ve devralmalar açısından rakip teşebbüsler arası işlemleri niteleyen yatay yoğunlaşma sonucunda oluşan yapının hâkim durum yaratması ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirmesi rekabetçi açıdan birtakım riskler doğurabilecektir. Nitekim bu durum 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yasaklanmıştır.
- (23) Türkiye elektrik üretimine ilişkin olarak kurulu gücün kuruluşlara ve üretimin yakıt cinslerine göre dağılımına aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 1: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı

Kuruluşlar	2011 Yılı Sonu		
	Kurulu Güç	Katkı	Santral sayısı
	MW	%	ADET
EÜAŞ	20.280,4	38,3	92
EÜAŞ'A Bağlı Ortaklık Santralleri	3.870,0	7,3	5
İşletme Hakkı Devredilen Santraller	747,7	1,4	30

13-17/247-122

Yap İşlet Santralleri	6.101,8	11,5	5
Yap İşlet Devret Santralleri	2.419,8	4,6	21
Serbest Üretim Şirketleri	16.472,7	31,1	334
Otoprodüktör Santralleri	3.018,7	5,7	156
Toplam	52.911,1	100,0	643

Tablo 2: Türkiye Elektrik Kurulu Gücünün Yakıt Cinslerine Göre Dağılımı

Yakıt Cinsleri	2011 Yılı Sonu		
	Kurulu Güç (MW)	Katkı (%)	Santral Sayısı (Adet)
Fuel-Oil + Asfaltit + Nafta + Motorin	1.362,3	2,6	23
İthal kömür + Taş Kömürü + Linyit	12.355,7	23,4	24
Doğalgaz + Lng	16.004,9	30,2	155
Yenilenebilir + Atık	115,4	0,2	18
Çok yakıtlılar katı+sıvı	556,5	1,1	8
Çok yakıtlılar sıvı+d.gaz	3.536,4	6,7	52
Jeotermal	114,2	0,2	7
Hidrolik Barajlı	13.529,3	25,6	58
Hidrolik Akarsu	3.607,7	6,8	251
Rüzgâr	1.728,7	3,3	47
Toplam	52.911,1	100,0	643

- (24) Türkiye Elektrik üretimine ilişkin kuruluşlara ve yakıt cinslerine göre pazar yapısına aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 3: Türkiye Elektrik Üretiminin Üretici Kuruluşlara Göre Dağılımı

Kuruluşlar	Toplam Üretim (MWh)	Pazar Payı (%)
EÜAŞ	73.524.104,32	31,92
EÜAŞ'A Bağlı Ortaklık Sant.	18.826.547,81	8,17
İşletme Hakkı Devr. Sant.	4.557.923,41	1,98
Mobil Santraller	0,00	0,00
Yap-İşlet Santralleri	44.944.240,31	19,51
Yap-İşlet-Devret Santralleri	12.840.614,42	5,58
Serbest Üretim Şirketi Sant.	62.458.595,14	27,12
Otoprodüktör Sant.	12.243.107,47	5,32
<i>Türkiye Üretim Toplamı</i>	<i>229.395.132,88</i>	<i>99,60</i>
<i>Net ithalat</i>	<i>911.178,65</i>	<i>0,40</i>
<i>Türkiye Tüketim Toplamı</i>	<i>230.306.311,52</i>	

Tablo 4: Türkiye Elektrik Üretiminin Yakıt Cinslerine Göre Dağılımı

Kaynaklar	Türkiye Toplamı	
	Üretim (MWh)	Pazar Payı (%)
Fuel-oil	900.446	0,39
Motorin	3.118	0,00
Taşkömür	3.712.741	1,61
İthal kömür	22.817.880	9,91
Asfaltit	816.911	0,35
Linyit	38.870.378	16,88
Doğalgaz	104.047.618	45,18
Lng	0	0,00
Nafta	0	0,00
Lpg	0	0,00
Yenilenebilir + Atık	469.215	0,20
<i>Termik Toplam</i>	<i>171.638.307</i>	<i>74,53</i>

13-17/247-122

<i>Rüzgar Toplam</i>	4.723.873	2,05
<i>Jeotermal</i>	694.350	0,30
Barajlı	42.315.497	18,37
D.Göl ve Akarsu	10.023.105	4,35
<i>Hidrolik Toplam</i>	52.338.602	22,73
<i>Türkiye Üretim Toplamı</i>	229.395.133	99,60
<i>Net İthalat</i>	911.178,65	0,40
<i>Türkiye Tüketim Toplamı</i>	230.306.312	100,00

- (25) Bu pazar yapısı çerçevesinde devre konu Hamitabat ile devralan taraflar bakımından mevcut elektrik üretim miktarları, pazar payı ve ciro bilgilerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 5: Hamitabat ile Teklif Sahiplerinin Kurulu Güç, Üretim, Pazar Payları (2011)

Taraflar	Kurulu Güç (MW)	Üretim (MWh)	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Pazar Payı (%)
Limak	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Fernas	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Hamitabat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM (Limak ve Hamitabat)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM (Fernas ve Hamitabat)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (26) Elektrik üretim ve toptan satış piyasasında hâkim durum değerlendirmesinde ilgili pazarlarda oluşan pazar payı, hâkim duruma ilişkin pazar gücünün göstergelerinden biri olarak ele alınmaktadır.
- (27) Tablo 5'te Hamitabat'ın pazar payı verilerine muhtemel alıcı konumundaki Limak ve Fernas'ın payları eklendiğindeki toplam değerlerin kurulu güç için sırasıyla %(.....) ve %(.....); üretim için ise sırasıyla %(.....) ve %(.....) olduğu görülmektedir.
- (28) Elektriğin kendine özgü nitelikleri nedeniyle elektrik piyasasında yatay yoğunlaşma anlamında hâkim durum analizinde pazar paylarının yanı sıra bazı nitel ve nicel göstergelerin de dikkate alınması gerekebilmektedir. Bu çerçevede, incelemeye konu hususların başında zamansal ya da coğrafi anlamda piyasada oluşan kısıtların rekabetçi yapıya etkisi gelmektedir. Elektrik talebinin zamansal anlamda dalgalanması sonucu oluşan yük seviyelerini karşılamak üzere santrallerin devreye girmesinde, bu santrallerin yakıt türleri ve buna bağlı olarak üretim teknolojileri sonucunda farklılaşan kapasite, esneklik ile üretim maliyetleri gibi faktörler belirleyici olmaktadır. Bu durumda her santral her yük seviyesinde çalışmadığından yük seviyelerine göre rekabetçi şartlar farklılaşabilmektedir. Coğrafi anlamda ise, iletim kısıtları nedeniyle bazı coğrafi bölgelerde elektrik sevkiyatı gerçekleştirilemediği dönemlerde o bölgenin, diğer bölgelerden farklı bir rekabetçi yapı sergilemesi sonucu ortaya çıkan yapı hâkim durum değerlendirmelerinde dikkate alınabilmektedir.
- (29) Elektrik piyasalarında gerek hâkim durumun tespiti gerekse bu durumun kötüye kullanılmasına ilişkin yapılan analizlerde öne çıkan önemli değerlendirmelerden biri de, teşebbüs ya da teşebbüslerin "*kapasite tutma stratejisi*" ile piyasa fiyatlarını kalıcı bir biçimde etkileyebilme gücüne sahip olması durumudur. Bu strateji çerçevesinde üreticiler, ellerinde bulunan elektrik üretim kapasitesinin bir kısmı için liyakat sıralamasına göre oluşan bir spot piyasada teklif vermemekte ya da aşırı yüksek fiyat vererek üretim biriminin liyakat sıralamasında devre dışı kalmasını ve piyasa denge fiyatının rekabetçi seviyenin üzerinde oluşmasını sağlamaktadır. Bu stratejiyi sürdüren teşebbüs bakımından üretilmeyen elektriğin yarattığı "kayıp", elde kalan elektriğin, piyasada oluşan yüksek fiyattan satılmasının yaratacağı "gelir"den küçük ise bu strateji üreticiler için kârlı hale gelmektedir. Kapasite tutma stratejisi sonucu kalıcı bir biçimde piyasa fiyatlarını etkileme gücü bir anlamda hâkim duruma işaret edebilmektedir. Bu stratejinin bir özelliği ise piyasa fiyatlarını etkilemek için çok yüksek pazar paylarına

ihtiyaç bulunmamasıdır. Elektrik endüstrisindeki üretim ile iletimdeki kısıtlar nedeniyle zamansal ve coğrafi anlamda rekabetçi şartların farklılaşabilmesi de dikkate alındığında talebin fiyat esnekliğinin oldukça düşük olması, bahse konu stratejinin ciddi tekel kârı ve tüketici zararlarına neden olabileceğini göstermektedir.

- (30) Elektrik üretimine ilişkin hâkim durum değerlendirmeleri hakkında yapılacak analizde tarafların yukarıdaki unsurlara ek olarak pazardaki konumları, sahip oldukları üretim portföyünün çeşitliliği, piyasaların yapısı gibi hususlar da önem kazanabilmektedir.
- (31) Hamitabat'a ilişkin olarak Rekabet Kurulunun 27.01.2011 tarih ve 11-06/99-M sayılı kararına esas teşkil eden 07.01.2010 tarih ve 165 sayı ile ÖİB'ye sunulan mesleki daire görüşünde; Hamitabat'ın Trakya bölgesinde faaliyet gösteren bir tesis olduğu, Hamitabat'ın devrine ilişkin değerlendirmede ülkenin geri kalan kısmındaki elektrik piyasası ile Trakya bölgesini bağlayan iletim hatlarının kapasitesi ve bu bölgedeki üretim-tüketim rakamlarının gerek ilgili coğrafi pazar gerekse piyasadaki ekonomik parametreleri belirleme gücü ve dolayısıyla hâkim durum tespiti bakımından incelenmesinin gerektiği vurgulanmıştır.
- (32) Hamitabat'ın bulunduğu Trakya Bölgesi'nin 2011 yılı itibarıyla toplam elektrik tüketimi (.....) MWh olarak gerçekleşmiş olup; bu miktar Türkiye'nin toplam tüketiminin %(.....)'ünü oluşturmaktadır. Bu tüketimi karşılamak üzere bölgedeki tüm santraller tarafından yapılan üretim (.....) MWh olarak gerçekleşmiş olup, kalan (.....) MWh'lik elektrik ihtiyacı bölge dışından karşılanmıştır. 2011 yılında Türkiye tüketiminin %(.....)'sını karşılayan Hamitabat, bölge tüketiminin ise %(.....)'ini karşılamıştır. Yapılan incelemede, Trakya bölgesinde özellikle yüksek talep dönemlerinde iletim hatlarında bazı kısıtlar yaşanabildiği, ancak mevcut durum itibarıyla bu hususun bölgedeki pazar gücü açısından ciddi bir tehlike oluşturmadığı anlaşılmıştır. Buna ek olarak bölgeye yönelik üretim¹ ve iletim hattı² yatırımlarının yakın dönem içinde elektrik arzını yakın dönem içinde ciddi biçimde arttırması beklenmektedir. Özelleştirme işleminde muhtemel alıcılar olan Limak ve Fernal'sın bölgede bir elektrik üretim tesisi ve yatırımı bulunmadığı da dikkate alındığında Trakya bölgesine yönelik dar bir pazar tanımı yapılırsa dahi işlem sonrasında rekabetçi bir riskin doğmayacağı kanaatine varılmıştır.

G.5.3. Dikey Bütünleşmeye İlişkin Değerlendirme

- (33) Elektrik endüstrisinin serbestleşme sürecindeki yeniden yapılandırılmasında üretim, iletim, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin hukuki olarak ayrıştırılması öngörülmekle birlikte, üretim ve perakende satış faaliyetlerinin bütünleşmesinin engellenmediği görülmektedir. Dikey bütünleşme sağlıklı işleyen rekabetçi bir piyasa yapısı açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecektir.
- (34) Üretim ve perakende satış bütünleşmesinin sağlanmasıyla elde edilen olumlu sonuçlardan birinin, tüm tüketicilerin serbest olmasıyla uzun dönemli ikili anlaşmaların azalması ve üretim yatırımlarının cazibesini kaybetmesi riskini azaltmaya yönelik olarak bu yatırımların teşvik edilmesi olduğu belirtilebilir. Bunun yanında, spot piyasada oluşacak değişken fiyat seviyelerine karşı da dağıtım/perakende satış firmalarının üretim ile bütünleşik bir yapıya sahip olmasının avantaj yaratacağı ileri sürülebilir. Tüm tüketicilerin seçme hakkını kazanmasıyla dikey bütünleşmenin bir risk olmaktan çıkacağı yönünde görüşler bulunsa da, serbest olmayan tüketicilerden oluşan münhasır bir müşteri portföyüyle özelleştirilen dağıtım firmaları açısından, dikey bütünleşmenin

¹ Trakya Bölgesinde başvuru aşamasında 3.361 MW, inceleme/değerlendirme aşamasında 2.108 MW, uygun bulunan 1.098 ve inşa halinde 4.024 MW kurulu güce sahip olacak üretim tesisi yatırımı bulunmaktadır.

² Trakya Bölgesine elektrik sevk etmek için mevcut toplam 5812 MW'lık hatlara ek olarak toplam 5200 MW'lık hat yatırımları ve yatırım planları bulunmaktadır.

13-17/247-122

rekabetçi yapı açısından hiçbir risk taşımadığını söylemenin mümkün olmadığı görülmektedir.

- (35) Dağıtım bölgelerinde perakende satış faaliyetlerinde rekabetin oluşturulması açısından, dağıtım şirketlerinin aynı ekonomik bütünlük içindeki üretim şirketleriyle ikili anlaşmalar yapmaları elektrik üretim ve toptan satış ya da nihai tüketicilere satış pazarlarında faaliyet göstermek isteyen ancak alt pazarda faaliyeti olmayan üretim şirketlerinin satış yapmak üzere yeterli alıcı bulamamalarına; yeterli üretimi olmayan alıcıların da elektrik tedarik etmek üzere yeterli satıcı bulamamalarına neden olabilecektir. Dikey bütünleşme sonucu likiditenin azalması anlamına gelecek bu durumun sonucunda, toptan satış fiyatlarında yüksek dalgalanmalar yaratarak yeni yatırımlar için ciddi öneme sahip olan fiyat sinyalleri de olumsuz etkilenebilecektir.
- (36) Tüm bunlara ek olarak, dikey bütünleşme sonucunda dağıtım şirketlerine yapılan satışlar bakımından yüksek fiyatla alınan elektriğin maliyetinin tüketicilere yansıtılması riski ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle, iyi işleyen ikili anlaşmalar piyasası sağlanabilmesi açısından dağıtım ve üretim şirketlerinin özelleştirme işlemleri, dikey bütünleşme yönüyle de ayrıntılı olarak ele alınmalı ve hem yapısal hem de davranışsal olarak rekabetçi bir toptan satış piyasası oluşturulması sağlanmalıdır. Şüphesiz, üretim-perakende satış bütünleşmesi ile piyasada hâkim durum yaratma riski, üretim ve/veya perakende satış seviyelerinde yoğunlaşmanın varlığı halinde ortaya çıkacaktır.
- (37) Bu çerçevede aşağıda kısaca Türkiye dağıtım pazarında yer alan teşebbüslerin elektrik enerjisi satış miktarları ve dağıtım şirketleri içindeki pazar paylarına yer verilmektedir.

Tablo 6: Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Sattıkları Enerji ve Payları (2011)

Kontrol Sahibi	Şirket Adı	Satılan Enerji (MWh)	Pay (%)
CENGİZ KOLİN LİMAK	AKDENİZ	(.....)	(.....)
	AKEDAŞ	(.....)	(.....)
	ARAS	(.....)	(.....)
	AYDEM	(.....)	(.....)
	AYEDAŞ	(.....)	(.....)
CENGİZ-KOLİN-LİMAK	BOĞAZIÇI	(.....)	(.....)
	ÇALIK YEŞİLİRMAK	(.....)	(.....)
CENGİZ KOLİN LİMAK	ÇAMLİBEL	(.....)	(.....)
	ÇORUH	(.....)	(.....)
	DİCLE	(.....)	(.....)
	ENERJISA BAŞKENT	(.....)	(.....)
	FIRAT	(.....)	(.....)
	GEDİZ	(.....)	(.....)
	KCETAŞ	(.....)	(.....)
	MERAM	(.....)	(.....)
	OSMANGAZI	(.....)	(.....)
	SEDAŞ	(.....)	(.....)
	TOROSLAR	(.....)	(.....)
	TREDAŞ	(.....)	(.....)
CENGİZ-KOLİN-LİMAK	ULUDAĞ	(.....)	(.....)
	VANGÖLÜ	(.....)	(.....)
	TOPLAM	(.....)	(.....)

13-17/247-122

- (38) Limak ve Fernas'ın elektrik piyasalarındaki faaliyetleri, Tablo 5'de yer alan verilerle birlikte değerlendirildiğinde, Limak bakımından dağıtım firmalarına yapılan satışlar çerçevesindeki dikey bütünleşik yapıya ilişkin olarak aşağıdaki tabloda sunulan görünüm ortaya çıkmaktadır.

Tablo 7: İşlem Sonucunda Ortaya Çıkacak Dikey Bütünleşik Yapı (2011)

Teklif Sahibi Teşebbüsler	Kurulu Güç Pazar Payı (%)	Üretim Pazar Payı (%)	Dağıtım Şirketleri Tarafından Yapılan Satışlar İçindeki Pazar Payı (%)
Limak	(.....)	(.....)	(.....)
Fernas	(.....)	(.....)	(.....)
Hamitabat	(.....)	(.....)	(.....)

- (39) Tabloda görüldüğü üzere teklif sahipleri arasında Limak'ın kontrolünde yer aldığı elektrik dağıtım şirketlerinin satışlarının, tüm dağıtım şirketleri içindeki toplam payının %(.....) olduğu dikkat çekmektedir. Buna karşılık Limak'ın üst pazardaki payının kurulu güç ve üretim miktarı bakımından %(.....)'in altında olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, Hamitabat'ın Limak tarafından devralınması işlemi sonucu dikey bütünleşme açısından da bir rekabet riskinin söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (40) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- 1- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından, Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait %100 oranında hissesinin "blok satış" yöntemiyle özelleştirilmesi kapsamında, bahse konu hissenin
- Limak Doğalgaz Elektrik Üretim A.Ş. veya
  - Fernas İnşaat A.Ş.

tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna;

2- Adı geçen teklif sahiplerinden herhangi biri tarafından gerçekleştirilecek muhtemel devralma işlemi sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.